

MAGYAR GYÁRIPAR

A Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségének lapja

AMBICIÓZUS EURÓPAI TERV:

15 százalékos gázkeresletcsökkentés

LXII. ÉVFOLYAM, 2022. 6. SZÁM

17. oldal

Éles vita három adókérdésről,
ittthon és külföldön

3. oldal

Romló kilátások, inflációval,
recessziós veszéllyel

12. oldal

Környezetszennyező
vállalatok: drága világ jön

15. oldal

TARTALOM

FÓKUSZBAN

- Éles vita három adókérdésről?..... 3
 Az amerikai-magyar adóegyezmény
 felmondásának következményei 6
 Körkérdés a globális minimumadóról,
 az amerikai adóegyezmény
 felmondásáról, a katasztróabiztosítás
 drasztikus átalakításáról 7

AKTUÁLIS

- Romló gazdasági kilátások, rekordmagas
 inflációval, recessziós veszéllyel 12

NAPIRENDEN

- Drága világ vár a környezetszennyező
 vállalatokra 15
 Fizethető a bér euróban is? 16

EURÓPAI UNIÓ

- Gázkeresletcsökkentési
 tervet javasol az EB..... 17
 Eurobarométer: Aggasztja a korrupció az
 uniós polgárokat és vállalkozásokat 19

KÖNYVJELZŐ

- A világ legnagyobb hatalmú embere 20
 Mi jön a Nyugat felemelkedése után? 21

A MAGYAR GYÁRIPAR
az MGYOSZ hivatalos havilapja

Kiadja a Munkaadók és Gyáriparosok
 Országos Szövetsége

Szerkesztőség:

1054 Budapest, Széchenyi rakpart 3.

Telefon: 06 (1) 474-2041

E-mail: mgyosz@mgyosz.hu

Internet: www.mgyosz.hu

Layout és képszerkesztés: Csávás Viktória

Címlapkép: depositphotos.com

Hirdetésfelvétel: klajko@mgyosz.hu

Telefon: 06 (1) 474-2041

ISSN: 1219-6193

„Az ukrán háború, az elszabaduló infláció, az akadozó termelési láncok következményeit próbálják mérsékelni országok, vállalkozások”

Idén is elmarad az uborkaszezon a gazdaságban

Idén **sincs uborkaszezon** a magyar gazdaságban. Bár rekordokat dönt a kárikula, a szabadságolások is beindultak, tehát érthető lenne az alacsonyabb tempó, de az új kormányintézkedések lázba hozták az országot. Az energiaárak elfutása már jó ideje okoz fejfájást, most viszont a kormány a rezsicsökkentést csökkentő intézkedései nyomán szélesebb körbe begyűrnék a piaci árak. Ennek következményeit latolgatják szinte mindenhol. De ugyanígy vitákat vált ki az is, hogy az amerikai-magyar adóegyezményt felmondták az amerikaiak, vagy hogy augusztus elsejétől jelentősen átalakul a kata, a kisvállalkozások kedvezményes adója és hogy a magyar kormány nem kíván csatlakozni a globális minimumadóról szóló nemzetközi megállapodáshoz. **(3. oldal)** Ez utóbbiakról szól a Magyar Gyáripar körkérdése is. **(7. oldal)**

A globális minimumadóhoz eddig mintegy 140 ország csatlakozott. „A 15%-os kulcsot elviselhetőnek tartom a magyar vállalkozások számára, ha ezzel elérhető, hogy a multinacionális cégek mindegyike (pl. a Google, a Facebook vagy az Amazon) itt adózzon az itt realizált tevékenységének reális nyereségéért (hiszen a tranzferárak nagy mozgásteret adnak nekik amúgy is). A hazai vállalkozóknak ilyen téren kisebb a mozgásteret, tehát ha a multinacionális cégek több adót fizetnek (és persze, a hazaiak is), ennek a forrásából csökkenthető a nemzetközi adórendszerből amúgy is kilógó helyi adó...” – fogalmazta meg véleményét Lakatos Péter, az MGYOSZ társelnöke. **(8. oldal)** „Valósnak tűnnek azok az aggályok is, amelyek szerint a szabályrendszer még nincs kellően kidolgozva” – ezt már Deák László, a PwC Magyarország cégtársa mondta. **(9. oldal)** „Az adót a világ fejlett részén nem akarják a verseny eszközzévé tenni... A sorba be kell állni...” – jelentette ki Horváth Miklós, a Magyar Külgazdasági Szövetség (az MGYOSZ tagszervezete) elnöke **(10. oldal)**.

Eközben a világban szaporodnak a növekedési előrejelzéseket lefelé korrigáló bajjós jelek: Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúja továbbra is negatívan hat az Európai Unió gazdaságára is, így a tavaszi prognózishoz képest alacsonyabb növekedési és magasabb inflációs pályára állítja azt – közölte az Európai Bizottság nyári időközi gazdasági előrejelzésében. Londoni elemzők szerint már 40 százalék az idei európai recesszió esélye az orosz gázstop kockázata miatt. **(12. oldal)**

Nem meglepő, ha ilyen bizonytalan helyzetben az Európai Bizottság is foglalkozott a gázhelyzettel és javaslatok szerint minden tagállamnak azt kellene célul kitűznie, hogy 2022. augusztus 1. és 2023. március 31. között 15%-kal csökkenjen a gázszükséglete. Az új rendelet emellett lehetőséget ad a Bizottságnak arra, hogy – miután konzultált a tagállamokkal – az ellátás biztonságával kapcsolatos „uniós riasztást” adjon ki, amely valamennyi tagállam számára kötelezővé teszi a gázszükséglet csökkentését. Ilyen uniós riasztás akkor adható ki, ha súlyos gázhiány veszélye fenyeget, vagy ha fennáll a kockázata annak, hogy kivételesen magasra szökik fel a gáz iránti kereslet. **(17. oldal)**

Vagyis idén sem lesz uborkaszezon a gazdaságban. Tavaly nyáron a pandémia utáni felszabadulás miatt kapcsolt nagyobb sebességre a gazdaság, most pedig az ukrán háború, az elszabaduló infláció, az akadozó termelési láncok, stb. következményeit próbálják mérsékelni országok, vállalkozások. A forró nyár még korántsem ért véget.

ÉLES VITA HÁROM ADÓKÉRDÉSRŐL,

valamint az ezzel
kapcsolatos, hazai
és nemzetközi
álláspontokról

Adózási kérdések tartják lázban a magyar gazdaságot, társadalmat: a globális minimumadó magyar elutasítása, az 1979-es amerikai-magyar adóegyezmény felmondása az USA oldaláról, és a kisvállalkozóknak nagyon előnyös KATA-törvény alapvető átalakítása. Az alábbiakban összefoglaljuk e 3 változással kapcsolatos fejleményeket. Körkérdésünk is e témához kapcsolódott.

MEGERŐSÍTETT EGYÜTTMŰKÖDÉS

A megerősített együttműködés egy olyan uniós eljárás, amely lehetővé teszi, hogy a tagországok előrehaladjanak olyan vitás ügyekben, amelyeket egy vagy két tagország blokkol, de a többiek szeretnék elfogadni. Itt legalább kilenc tagállam áll össze, hogy megerősített integrációt vagy együttműködést hozzanak létre az unión belül egy konkrét területen, miután kiderült, hogy az unió egészében ugyanezt az együttműködést belátható időn belül nem lehet elérni. Az eljárás célja, hogy feloldja a patthelyzetet, azt viszont nem teszi lehetővé, hogy az EU bővítse a saját hatásköreit, így nem lehet vele teljesen megkerülni a kimaradó tagállamokat sem. Sőt, az így elfogadott javaslatok csak azokra az országokra vonatkoznak, amelyek részt vesznek az együttműködésben.

GLOBALIS MINIMUMADÓ

Magyarország az Európai Unióban egyedüli országgként mondott nemet a globális minimumadó bevezetésére, amivel megakadályozza azt, hogy az EU egységesen vezesse be a 15 százalékos társasági adókulcsot.

Az Európai Parlament július 6-án elfogadott állásfoglalásában bírálta Magyarországot. „Ha Magyarország kitart vétója mellett, akkor nemzetközi kötelezettségvállalásai teljesítése érdekében az Uniónak meg kell fontolnia az alternatív lehetőségek, többek között a megerősített együttműködés használatát, vélik a képviselők. A képviselők kijelentik, hogy a jelenleg létező nemzetközi adózási szabályok a modern kor gazdaságában nagyrészt elavultak, mivel nem képesek hatékonyan visszaszorítani az adókijátszást és az adókikerülést, aláássák az egységes piacot, és miattuk a kis- és középvállalkozások elfogadhatatlan versenyhátrányba kerülnek a multinacionális vállalatokkal szemben...”

Mint ismeretes, az OECD kezdeményezésére 2018-ban kezdődött el egy egyeztetési folyamat arról, hogy a nemzetközi gazdasági szervezet tagországi egységes nemzetközi adózási sztenderdeket vezessenek be. A javaslat két alappillérből áll:

1. Az első pillér célja, hogy a világ legnagyobb vállalatai nyereségének egy része adóztathatóvá váljon és szétosztásra kerüljön a jövedelemszerzésben érintett valamennyi országban. Az első pillért részben azon tőkeimportáló országok kompenzálására találták ki, melyek a második pillér bevezetése miatt hátrányt szenvednek a lefelé tartó adóverseny megszűnése miatt.
2. A második pillér a globális minimumadó, amelynek keretében az összes tagállamban 15 százalékos effektív társasági adókulcsot vezetnének be. Ez a 750 millió eurós árbevétel eléréssel vállalatcsoportok esetén lesz alkalmazható. Magyarországon egyes becslések szerint ez potenciálisan 2-3 ezer céget érinthet. Varga Mihály pénzügyminiszter indoklása szerint Magyarország azért vétózta meg a globális minimumadó bevezetésére vonatkozó EU-s előterjesztést, mert a szóban forgó uniós irányelv elfogadásával a globális minimumadó bevezetése adóemelés, a versenyképesség csökkenését és munkahelyek megszűnését jelentené. A pillanatnyi helyzet szerint Magyarország lehet az egyetlen ország az unióban,

amelyik nem vezeti be a minimumadót. Arra ugyanis van lehetőség, hogy az unió többi tagországa egyszerűen megkerül minket, és Magyarország nélkül fogadja el a globális minimumadót.

A MAGYAR-AMERIKAI ADÓEGYEZMÉNY FELMONDÁSA

Az amerikai pénzügyminisztérium bejelentette, hogy felmondja a Magyarországgal kötött 1979-es adóegyezményt, mert azzal, hogy Magyarország 9 százalékra csökkentette a társasági adókulcsát – ami kevesebb mint fele a 21 százalékos amerikai adókulcsnak –, az adóegyezmény előnyei egyoldalúan Magyarországnak kedveznek – hangzott az indoklás. Az amerikai pénzügyminisztérium szóvivője azt is elmondta, hogy az Egyesült Államoknak jelentős bevételkiesést jelent az adókedvezmény fenntartása. „Adóegyezményből származó előnyök egyoldalúan Magyarország javát szolgálják, az Egyesült Államokét már nem” – idézi a Telex a szóvivőt. A 43 éve megkötött egyezmény a kettős adóztatás elkerülése végett jött létre a felek között.

Varga Mihály pénzügyminiszter az MTI-nek adott interjújában így kommentálta e lépést: az Egyesült Államok nyomást akar gyakorolni Magyarországra a kettős adóztatás elkerüléséről szóló megállapodás felmondásával, hogy változtassa meg álláspontját a globális minimumadóval kapcsolatban. A magyar pénzügyminiszter úgy fogalmazott: nem lepte meg az Egyesült Államok elnökének döntése, miszerint felmondja a Magyarországgal 1979-ben megkötött, a kettős adóztatás elkerüléséről szóló kétoldalú egyezményt. Hozzátette, hogy azért nem volt meglepő, mert a kormány korábban is kapott már olyan amerikai üzenetet, hogy Magyarország álljon el a globális minimumadót érintő álláspontjától.

Az uniós tagországok pénzügyminisztereit tömörítő tanács (Ecofin) júniusi ülése előtt Janet Yellen, az Egyesült Államok pénzügyminisztere telefonon kérte, hogy Magyarország változtasson az álláspontján, de Varga Mihály arról tájékoztatta, hogy ez nem lehetséges; ekkor az amerikai kollégája arra figyelmeztetett, hogy a kétoldalú megállapodást felmondhatják – idézte fel Varga Mihály. „Mindenképpen rögzítenem kell, hogy Magyarország továbbra is az Európai Unió és a magyar gazdaság versenyképességét tartja fontosnak, tehát nem értünk egyet olyan adóemelésekkel, amelyek jelentősen megnehezítenék a helyi vállalkozások adóterhét, márpedig a globális minimumadó javaslata ilyen” – fogalmazott a

magyar pénzügyminiszter. „Továbbra is úgy látjuk, hogy különösen a jelenlegi háborús helyzetben és amikor elszabadultak az energiaárak, indokolatlan egy ilyen lépés, ráadásul nehezen is érthető, hiszen a globális adóreform érdemi elindulását 2024-re módosította a nemzetközi közösség, és az uniós irányelv is ezt tartalmazza” – emelte ki Varga Mihály, rámutatva, hogy a céldátumig még rengeteg idő áll rendelkezésre a tárgyalásokra, illetve a problémák megoldására. A globális minimumadóval kapcsolatban úgy fogalmazott, hogy az egy, a versenyképességet rontó lépés lenne, ami veszélyeztetné munkahelyeket, és több olyan ország van, amely nem készül ennek a bevezetésére. Ráadásul az erről szóló tárgyalásokból hiányzik az igazi érdekeket sértő globális digitális cégek megadóztatását előkészítő rész – jelezte Varga Mihály. Hangsúlyozta: ha a kormány elfogadná a javaslatot, akkor a magyarországi 9 százalékos vállalati nyereségadót minimum 15 százalékra kellene emelnie, ami nem segítené az itteni vállalkozások helyzetét.

Mint mondta, a két ország közötti jó gazdasági kapcsolatoknak nem előfeltétele a most felmondott egyezmény – Brazília, Argentína, Szerbia és Szingapúr sem kötött ilyet az Egyesült Államokkal –, és az amerikai cégek azért is választották Magyarországot, mert itt kedvező üzleti környezetet támogató helyzet van és az adózás is kedvező. „Furcsának tartjuk, hogy az Egyesült Államok felmondta Magyarországgal szemben ezt a megállapodást, miközben például Oroszországgal nem mondta

fel az adóegyezményét” – mondta Varga Mihály az MTI-nek.

ÚJ KATA-SZABÁLYOK SZEPTEMBER 1-TŐL

Július 11-én, hétfőn benyújtották, július 12-én, kedden már el is fogadta a parlament az új kataszabályt (kata=kisadózó vállalkozások tételes adója) amivel teljesen megváltozik több százezer ember eddigi adózása. Az elfogadott törvénymódosítás a kata-adózás alá tartozók körét jelentősen szűkíti szeptember 1-től. Az új szabályozásra azért van szükség – hangzik a hivatalos indoklás –, mert „a beérkező adatok és a kamarai visszajelzések alapján egyes munkaadók katás jogviszonyba kényszerítettek munkavállalókat, ezzel az államkasszát, a munkavállalókat és a tisztességes adózókat is megkárosították”.

Legfőbb változások: 18 millió forintba emelkedik a katás bevételi értékhatár, és azok választhatják majd az új adózási formát, akik a lakosság részére saját szolgáltatást nyújtó, terméket értékesítő egyéni vállalkozók. (Ilyenek például a szépségipar dolgozói.) Az új katásoknak így csak magánszemélyektől származhat bevétele, kivételt képeznek a taxis személyszállítást végzők, akiknél a kizárólag lakossági értékesítés a szolgáltatás jellegéből fakadóan a gyakorlatban megvalósíthatatlan lenne. Fontos változás az is, hogy az adó mértéke minden kisvállalkozónak havi 50 ezer forint lesz. A változás 400-450 ezer vállalkozót érint.

A BUSINESSEUROPE ÁLLÁSPONTJA A GLOBÁLIS MINIMUMADÓRÓL (MÁSODIK PILLÉR)

- A BusinessEurope (BE) üdvözlö az OECD/Inkluzív Keretrendszerben (IF) elért globális megállapodást a globális társaságiadó-reformról. Feltéve, hogy globálisan és harmonizáltan hajtják végre, mind az 1. pillérenél, amely az adózási jogok átcsoportosítását teremtené meg, mind a 2. pillérenél, amely a globális tényleges társasági adót vezeti be, stabilitást és koherenciát biztosíthat a nemzetközi társasági adózásban. A szervezet nyomatékosan felszólítja az EU-tagállamokat, hogy az OECD-ben a következő hónapokban egyeztetésre kerülő, a minimumadó bevezetésére és adminisztrációjára vonatkozó részletes technikai szabályokat építsék be az EU irányelvébe.
- Az EU-irányelv végrehajtásának prioritása legyen az európai versenyképesség védelme. Noha a jelenlegi javaslat szorosan illeszkedik az OECD/IF-megállapodás kulcsfontosságú elemeihez, az e területre vonatkozó bármely uniós irányelvnek továbbra is el kell kerülnie a „sematikus” megközelítést, mivel ez azzal a kockázattal

jár, hogy az európai vállalatokat versenyhátrányba sodorja, és kettős adóztatást okoz.

- Hasonlóképpen, az OECD/IF-megállapodás nem válhat „csak EU-s” megállapodássá, amennyiben az Egyesült Államok nem hajtja végre az első vagy a második (vagy mindkettő) pillért. Ha az EU főbb kereskedelmi partnerei nem csatlakoznak teljes mértékben a globális minimumadóhoz, akkor ez kritikus kérdéseket vet fel különösen az uniós szintű minimumadó megvalósíthatóságával, hatékonyságával és méltányosságával kapcsolatban, és növeli a jogbizonytalanság és a kettős adóztatás kockázatát. Az EU-nak biztosítania kell, hogy a második pilléres irányelv végrehajtása a lehető legnagyobb mértékben korlátozza annak veszélyét, hogy az európai vállalatok versenyhátrányba kerüljenek. Ez különösen sok biztosítékot igényel annak biztosítására, hogy a „backstop” mechanizmus – az aluladóztatott fizetési szabály (UTPR) – hatékonyan működjön.

Az amerikai-magyar adóegyezmény felmondásának következményei

Az Egyesült Államok Kormánya a 2022. július 8-án küldött értesítésével egyoldalúan felmondta a Magyarországgal 1979-ben kötött, a kettős adóztatás elkerüléséről szóló nemzetközi szerződést. A felmondás következtében az adóegyezmény rendelkezései 2024. január 1-jétől nem lesznek alkalmazhatók, ami kihatással lehet a magyar és amerikai cégek, valamint magánszemélyek a két ország határain átnyúló tevékenységeire és befektetéseire. Ettől az időponttól az Egyesült Államokból származó kamatot, jogdíjat és osztalékot 30%-os amerikai forrásadó terhelheti.

Amost felmondott, több mint négy évtizede kötött adóegyezmény felváltása már a 2000-es években napirenden volt, 2010-re pedig az újratárgyalása is befejeződött és a felek új egyezményben állapodtak meg. Azonban ez az amerikai ratifikáció hiánya miatt nem lépett hatályba, így nem tudta felváltani az 1979-ben kötött, jelen váratlan bejelentéssel érintett egyezményt.

A felmondás következményei – új adóegyezmény hiányában – a következőkben foglalhatók össze:

1. Magyar cégek és magánszemélyek, akik az Egyesült Államokban fektetnek be, illetve ott dolgoznak

A magyar társaságok Egyesült Államokból származó jövedelmei az 1979-es egyezmény értelmében kedvezményes amerikai forrásadózás alá esnek (0% kamat és jogdíj esetében, 5%/15% osztalék esetében), egyezmény hiányában ugyanakkor 30%-os amerikai adóterhet viselnek majd. Az Amerikában így megfizetett adó 90%-a beszámítható lesz az e jövedelmeken keletkező magyar társasági adóba.

Ugyancsak az egyezmény rendelkezéseinek köszönhető, hogy a magyar társaságok amerikai telephelyének betudható jövedelem jelenleg mentesül a magyar társasági adózás alól. Az egyezmény hatálytalansága esetén az amerikai telephely jövedelme adóköteles jövedelemmé válna azzal, hogy az amerikai adó 90%-a ugyancsak beszámítható lesz a magyar adófizetési kötelezettségbe.

Az Egyesült Államokból tőkejövedelmet szerző magyar magánszemélyek a jelenlegi, jellemzően 0%/15%-os amerikai adóterher helyett a fentiek szerint növekvő amerikai forrásadózással szembesülhetnek úgy, hogy az esetleges 30%-os amerikai forrás-

adón felül további 5%-os magyar személyi jövedelemadó is felmerül majd. Az Egyesült Államokból származó kamat hatályos egyezmény hiányában egyéb jövedelemnek minősül, és így azon 13%-os mértékű szociális hozzájárulási adót is kell fizetni, amelybe nem számítható be a levont forrásadó.

Az amerikai pénzpiacon szerzett jövedelmek nem minősülnek majd ellenőrzött tőkepiaci ügyletnek, így azokat a 15%-os személyi jövedelemadón túl 13%-os szociális hozzájárulási adó is terheli majd. Továbbá az egyes ügyletek nyeresége és vesztesége nem lesz egymással szembeállítható, és azok nem lesznek kezelhetők tartós befektetésből származó jövedelemként.

Az Egyesült Államokban dolgozó magyar állampolgárok – kettős állampolgárság nélkül – az egyezmény hiányában nem vesztik el magyarországi adóilletőségüket sem. Ez praktikusán azt eredményezi, hogy a jövedelmük Magyarországon is adóztatható marad (azzal, hogy az Egyesült Államokban megfizetett adó 90%-a beszámítható lesz a magyar adófizetési kötelezettségükbe), amerikai forrású tőkejövedelmeiken 5%-os magyar személyi jövedelemadó fizetési kötelezettség mindenképpen felmerül, és magyar adóbevallást fizetendő adó hiányában is be kell adniuk, amennyiben a hatályos magyar szabályozás nem változik. Ezen következmények abban az esetben is felmerülhetnek, ha az adott magánszemélyt az állampolgárságon kívül semmilyen kötelék nem fűzi Magyarországhoz.

2. Amerikai cégek és magánszemélyek, akik Magyarországon fektetnek be, illetve itt dolgoznak

Az amerikai társaságok magyarországi befektetéseinél jelentős többlet adóterhelésre az egyezmény hiányában sem kell számítani, ugyanis Magyarország jelenleg nem vet ki

forrásadót a társaságok részére történő kifizetésekre (ideértve az osztalékot, kamatot, jogdíjat is). Szűkebb körű kedvezőtlen változás akkor merül fel, amikor egy amerikai társaság közvetlenül tartott, magyarországi ingatlanvagyonnal rendelkező leányvállalat elidegeníti, hiszen az ügyleten realizált nyereség jelenleg csak az Egyesült Államokban adóztatható, ugyanakkor egyezmény hiányában felmerül a 9%-os magyar társasági adó is (ami az amerikai fizetési kötelezettségbe jellemzően beszámítható).

Ehhez képest a Magyarországon élő amerikai magánszemélyek jelentősebb változásra számíthatnak, hiszen jelenleg az egyezménynek köszönhetően nem merül fel magyar személyi jövedelemadó fizetési kötelezettségük az amerikai forrású jövedelmek után. Az egyezmény rendelkezésének hiányában ugyanakkor például a kamatból, osztalékból vagy árfolyamnyereségből származó amerikai forrású jövedelmet legalább 5%-os magyar adó terheli majd, függetlenül az Egyesült Államokban megfizetett adó mértékétől.

Ami pedig az amerikai magánszemélyek magyarországi befektetéseit illeti, a magánszemélyeknek fizetett osztalékot továbbra is 15%-os magyar forrásadó terheli, míg a magyar forrású kamat- és jogdíjkifizetéseknél a 0%-os rátát 15%-os személyi jövedelemadó váltja majd fel.

Tekintettel arra, hogy az amerikai-magyar adóegyezmény rendelkezései 2023. december 31-ig biztosan hatályosak maradnak, és elképzelhető, hogy a 1979. évi egyezményt új megállapodás váltja fel, vagy a régi egyezmény 2023. december 31-ét követően is hatályban marad, egyelőre a fejlemények nyomon követését javasoljuk az azonnali intézkedés helyett.

PWC Magyarország

Körkérdés a globális minimumadóról, az amerikai adóegyezmény felmondásáról, a kataszabályozás drasztikus átalakításáról

A Magyar Gyártóipar arra kérte az MGYOSZ társelnökét, s néhány tagszervezete képviselőjét, hogy mondjanak véleményt az utóbbi időben napvilágra került három adózási kérdésről.

Ezekről:

1. Magyarország az Európai Unióban egyedüli országgként mondott nemet a globális minimumadó bevezetésére. Hogyan értékelik e döntést?
2. Az amerikai pénzügyminisztérium bejelentette, hogy felmondja a Magyarországgal kötött 1979-es adóegyezményt, mert azzal, hogy Magyarország 9 százalékra csökkentette a társasági adókulcsát – ami kevesebb mint fele a 21 százalékos amerikai adókulcsnak –, az adóegyezmény előnyei egyoldalúan Magyarországnak kedveznek – hangzott az indoklás.
3. A magyar parlament július 12-én elfogadta azt a törvénymódosítást, mely a kataszabályozás alá tartozók körét jelentősen szűkíti szeptember 1-től. Az indoklásban szerepelt, sok munkaadó visszaélt ezzel, és alkalmazotti jogviszony helyett kataszabályozásra kényszerítette egyes munkatársait.

Lakatos Péter: Magyarországnak egy áttekinthető globális világrend jobb lenne, mint egy széteső, küzdelmes, széthúzó nemzetközi erőtér

1. Politikai elemzésre sem képzettségem, sem szándékom nincs. Nem ismerek olyan magyar specifikumot, aminek alapján logikus lenne, hogy ennyire markáns különvéleményünk legyen ebben a témában. (Pl.: ha csak nekünk lenne lítium a földünkben és vétőzunk a lítium-kitermelés túlszabályozása, vagy adószabályai ellen, az egy nyilvánvaló érdekérvényesítés lenne). Szeretném remélni, hogy a magyar munkavállalók szorgalma és képességei, az infrastruktúránk, a már betelepült külföldi befektetők által kialakított klaszterek, ekosisztémák elegendő csáberőt nyújtanak a külföldi befektetőknek, s nem szorulunk arra, hogy a „headline” nyereségadókulcsunkkal kelljen versenyeznünk a befektetéseikért. A 15%-os kulcsot elviselhetőnek tartom a magyar vállalkozások számára, ha ezzel elérhető, hogy a multinacionális cégek mindegyike (pl. a Google, a Facebook vagy az Amazon) itt adózzon az itt realizált tevékenységének reális nyereségéért (hiszen a transzferárak nagy mozgásteret adnak nekik amúgy is). A hazai vállalkozóknak ilyen téren kisebb a mozgásteret, tehát ha a multinacionális cégek több adót fizetnek (és persze, a hazaiak is), ennek a forrásából csökkenthető a nemzetközi adórendszerből amúgy is kilógó helyi adó. Természetesen az önkormányzatokat megfelelően kompenzálni kell a helyi adó csökkentése esetén. A kormányzat belső döntéshozókészítő anyagait, megfontolásait nem ismerem, de kommunikációs és politikai megfontoláson túl, csak az FDI (külföldi működőtőke befektetések) csökkenésétől való indokolatlanul nagy félelem merült bennem okként erre a vétóra, még ha nem is értek egyet vele.

2. Azzal kell kezdenem, hogy nem vagyok objektív e téma megítélésében, mert egyik fiam az USA-ban él és mindkét országból származik jövedelme,

Lakatos Péter, az MGYOSZ társelnöke, a Videoton társvezérigazgatója

„Egy transzparens szakmai nyilvánosság előtti modellezéssel valószínűleg elkerülhetők lettek volna az érzelmi és politikai alapú tiltakozások, és egy jobb modellt lehetett volna kialakítani”

így minket e döntés családilag közvetlenül érint. Másik oldalról az előző ponthoz hasonlóan, ha sok országgal van ilyen megállapodás a régióban, és csak

velünk mondják fel, az nem jó jel. Nehéz elképzelni, hogy autópályán mindenki szembe jön velünk egyszerre... A konkrét esetet végig gondolva: ha az USA azt látja, hogy a világ rákényszeríti őket arra, hogy az Amazon, Facebook, Google, Apple és társai ott (is) fizessenek adót, ahol realizálják a bevételeiket, ne csak az USA-ban (persze, jól tudjuk, hogy ezek a cégek igyekeznek sehol sem túl sok adót fizetni, és előbb-utóbb az ír leányvállalatok státusza valószínűleg meg fog kérdőjeleződni), akkor logikusan küzd az ellen, hogy némely nem adóparadicsom (azaz pária) típusú országokba nagyon érdemes legyen a nyereséget tologatni.

Nyilvánvalóan messze nem látom a kérdéskör összes mélységét, de erősen azt gondolom, hogy Magyarországnak egy áttekinthető globális világrend jobb lenne, mint egy széteső, küzdelmes, szét-húzó nemzetközi erőter. A méretünkből adódóan – szerintem – logikai alapon nem a folyamatos „húzd meg ereszd meg” és különalkuk adják a legjobb keretet a működésünknek.

3. Sajnos, mint a legtöbb dolog, ez is hamar politikai térbe került, a szakmai értékelések, az „egyrésről-másrészről” viták, érvelések helyett. Nyilvánvalóan egymással sokszor ellentétes elvárás megfogalmazó, de önmagukban logikus érvek között kell a törvényalkotónak egyensúlyt teremtenie. Ez a rapid törvényalkotással sajnos nem sikerült.

A következő szempontokat célszerű végiggondolni:

- Előnyös, ha vannak egyszerű, általánosan jellegű adózási formák az ehhez illeszkedő profilú személyeknek, vállalkozásoknak. Ilyen például az, akit „freie Mitarbeiter/freelancer”-nek hívnak, aki szakértő, s akár egy helyről is származhat egy ideig a bevétele, de a tudását önmagában a piacon tudja értékesíteni, nemcsak egy standardizált vállalati folyamat részeként.
- A Magyarországon jelenleg is szem

előtt tartott szempontok, mint hogy ki adja az utasítást, mi a munkavégzés helye, a szervezet részeként való működés, stb. más országokban is alapja annak megítélésének, hogy önálló vállalkozóról van-e szó, vagy bújtatott munkaviszonyról.

- Az, hogy a katás adó mértéke, és az ehhez kapcsolt komoly nyugdíjjogosultság-hiány a helyén volt-e, határozott véleményem, hogy nem. Az, hogy történtek-e rendszerszerű „fél-rehasználások”, senki számára sem kérdés, hogy igen.
- Mindezzel együtt szerencsés lett volna, hogy egy világos, tervezhető átmenet legyen a különböző adónevek között, mindenki számára elérhető szimulációkkal arról, hogy a mikro (azaz egyes katás vállalkozók és az ő vevőik) és a makró (államháztartás, foglalkoztatás) szinten milyen egyedi és kumulált hatások vannak, hiszen lehetséges következmények sokrétűek lehetnek.

Amik hirtelen eszembe jutnak:

- Kikényszerített hatékonyságjavulás azokban a helyzetekben, amikor a relatív alacsony összköltség melletti foglalkoztatás „elkényelmesítette” a rendszert. Informatikai fejlesztéssel, automatizálással, nem teljes időben

való foglalkoztatással javítható a teljes rendszer.

- Más esetben a jelenlegi nettó jövedelem elérhetetlenné válik a katás vállalkozó számára, és külföldön keres munkát
- Megint más esetben a nagy nyereségű cég, aki katásoktól vásárol szolgáltatást, most nagyobb költséggel szembeesül, ez egyszerűen jövedelemközponosítást jelent, ugyanabból több marad az államnál, kisebb lesz a katás számlát befogadó cégek nyeresége.
- Lehet, hogy bizonyos exportáló vállalkozások a nemzetközi piacon csak a jelenlegi költségstruktúrájukkal (például katás szoftware-esek) versenyképesek, a kiszorulásuk lehet hosszú távon hátrányos, ha például ezen cégek megszűnnek (pedig megerősödhetek volna) és a munkavállalók kevésbé kreatív, monotonabb munkahelyre kerülnek egy SSC-nél, pedig a régi helyükön inkább lett volna esélyük kiteljesedni.

Számtalan verzió és alverzió létezik, és ez számomra azt mutatja, hogy egy transzparens szakmai nyilvánosság előtti modellezéssel valószínűleg elkerülhető lettek volna az érzelmi és politikai alapú tiltakozások, és egy jobb modellt lehetett volna kialakítani.

Deák László: Valósnak tűnnek azok az aggályok is, amelyek szerint a szabályrendszer még nincs kellően kidolgozva

1. Az említett események vélhetően valóban nem függetlenek egymástól, különösen az első kettő nem. A globális minimumadó alapvetően jó kezdeményezés, mert segíthet megszüntetni az agresszív adótervezést és ezáltal növelheti a költségvetések adóbevételeit és annak kiszámíthatóságát. Ugyanakkor, ahogy az lenni szokott, a kérdéskör ennél lényegesen bonyolultabb. A szabályozás ugyanis valójában nem csak azoknak a vállalatcsoportoknak az adóterhelését növelné, amelyek az

adófizetés tervezését, esetleg elkerülését választják, hanem azokat is, amelyek nem alkalmaznak adó struktúrákat. Egyúttal a javaslat korlátozná az országok fiskális politikáját, hiszen az adózáson keresztül nyújtott ösztönzők (alacsony nominális adókulcs, adókedvezmények) szerepét visszaszorítja a működő tőkéért folytatott versenyben. Szakmai szemmel nézve valósnak tűnnek azok az aggályok is, amelyek szerint a szabályrendszer még nincs kellő mélységben kidolgozva, ezért a bevezetése komoly problémá-

kat vethet fel. Ezen körülmények között szakmailag nem meglepő Magyarország vétója, különös tekintettel arra, hogy a jelenlegi magyar adórendszer nem a vállalati jövedelemadók terén szedi be az érdemi adóbevételeket. És bár ez a vétó nem előzmény nélküli – emlékezzünk arra, hogy 2021. év során is Magyarország volt az egyike azon országoknak, amelyek komoly aggályokat fogalmaztak meg a szabályozás jelenlegi formájával kapcsolatban –, vélhetően nem is kizárólag a minimumadó szabályozásról

szól, így lehetséges, hogy a megoldás sem ezen a téren keresendő.

2. A körülmények alapján hasonló a helyzet az amerikai-magyar adóegyezmény amerikai fél általi felmondása kapcsán is. Bár a felmondás időzítése a szélesebb szakmát meglepetésként érte, ez sem tekinthető előzmény nélküli eseménynek, hiszen régóta tudott volt, hogy az amerikai félnek vannak fenntartásai az 1979-es egyezményrel. A dolog pikantériája, hogy 2010-ben a két fél meg is állapodott egy új adóegyezményben, amely azonban a mai napig nem lépett életbe, méghozzá éppen az amerikai ratifikáció hiánya miatt. Az elmúlt években többször is voltak kísérletek a felek között a 2010-es egyezmény modernizációjára, annak reményében, hogy az valóban életbe léphessen. Ennek ellenére úgy tűnik, hogy a mostani felmondásban jelentős szerepet játszott a globális minimumadóval kapcsolatos magyar vétó, hiszen a minimumadót a jelenlegi amerikai kormányzat egyik zászlóshajó kezdeményezésének tekinti, annak ellenére, hogy egyelőre nem tűnik úgy, hogy a saját szabályozását belátható időn belül összhangba tudja hozni vele, belpolitikai ellentétek miatt.

Az egyezmény felmondása legkorábban 2024. január 1-jével hatályosul, így addig nem várhatók közvetlen kedvezőtlen hatások. Azt követően sem elsősorban a Magyarországon befektető amerikai vállalkozások, inkább az Egyesült Államokban befektető magyar cégek és a két ország magánszemélyei

Deák László, a PwC Magyarország cégtársa, az adó- és jogi tanácsadás üzletágvezetője

járhatnak rosszul, ha valóban nem lesz adóegyezményes kapcsolat a két fél között a továbbiakban. Egyelőre úgy tűnik, hogy egyik fél számára sem kritikus az adóegyezményes viszony fennmaradása, de az megállapítható, hogy a magyar félnek nagyobb érdeke fűződik hozzá. Nem is kilátástalan, hogy legyen 2024-től is adóegyezmény a két ország között

„Úgy tűnik, hogy a mostani felmondásban jelentős szerepet játszott a globális minimumadóval kapcsolatos magyar vétó, hiszen a minimumadót a jelenlegi amerikai kormányzat egyik zászlóshajó kezdeményezésének tekinti”

(akár az 1979-es, akár más), de ennek valószínűségét nehéz megmondani, hiszen valójában itt sem a pusztán szakmai szempontok lesznek a meghatározóak.

3. A katát illetően vegyesek az érzéseim. Ez egy olyan adónem, amely kiválóan beteretle a fehér gazdaságba azokat a szereplőket, akiket másképpen nagyon nehéz lett volna. Egyúttal azonban valóban megnyitott új adóelkerülési lehetőségeket is, és az utóbbi időben egyre több aggály merült fel a katához kapcsolódó alacsony társadalombiztosítási ellátási jogosultságban rejlő jövőbeli kockázatok és a kiugróan alacsony adómértéke miatt. Érthetőek ugyanakkor a katát választó adózók reakciói is, hiszen a váltás hirtelen és drasztikus, nem sok idő maradt a felkészülésre, és az adóteher emelkedés egy kiugróan magas inflációs környezetben és recessziós kilátások mellett éri őket.

Horváth Miklós: Az adót a világ fejlett részén nem akarják a verseny eszközzévé tenni

1. Európában már korábban is voltak országok, melyek az adóval próbálták a befektetőket magukhoz csalogatni. Ezek közé tartoznak: Luxemburg, Hollandia, Írország. Persze ez más országoktól való adóelvonást eredménye-

zett. Az adót a világ fejlett részén nem akarják a verseny eszközzévé tenni, vagyis ezt a helyzetet meg akarják szüntetni. Erre szolgálna a globális minimumadó. Mivel 140 ország már támogatja, ilyen többségi akarat mellett csak ideig óráig

lehet ennek ellenállni. A magyar gazdaság idáig az olcsó, jól képzett munkaerővel harcolt eredményesen a piacon, de ez az előny mára kifulladás, elfogyott. A kormány úgy gondolta, hogy egy másik fegyvert is alkalmazni kell, ez lett az ala-

„A magyar gazdaság idáig az olcsó, jól képzett munkaerővel harcolt eredményesen a piacon, de ez az előny mára kifulladt, elfogyott”

csony adó. Természetesen ez igen kedvező az elmúlt tíz évben felnőtt magyar nagyvállalatok számára is.

2. Ez ugyanaz a téma, az USA részéről válasz arra, hogy a sorba be kell majd állni.

3. A kata már megjelenésekor egy ügyes járulékelkerülő konstrukció volt, ezt mindenki tudta és akinek volt lehetősége, alkalmazta is. Azonban ez az évek során beépült sok magyar család gazdálkodási/pénzügyi modelljébe. Egyik napról a másikra elvenni, ez politikailag nehezen lesz kezelhető és a munkaerő piacon további zavarokat fog okozni.

Horváth Miklós, az MGYOSZ elnökségi tagja, a Magyar Külgazdasági Szövetség elnöke, a Ventura Zrt. vezérigazgatója

Kertész Sándor: A globális minimumadó bevezetése gazdasági kárt okozna az Európai Unió országainak

1. A tervezet ebben a formájában elvesztette eredeti értelmét és csak gazdasági kárt okozna az Európai Unió országainak, mivel bevezetésével jelentős versenyelőnyt elveszítene. Érthetetlen, hogy más EU-tagországok (például Írország és Bulgária) miért nem csatlakozott Magyarországhoz a saját gazdasági érdekeik megvédéséért.

2. Ha ez így lenne – azaz a jelenlegi adóegyezmény egyértelműen Magyarországnak kedvezne –, akkor miért nem ratifikálták az USA-ban a már az évek óta megállapodott új egyezményt? Lett volna rá bőven idejük. Szerintem ez politikai nyomásgyakorlás és gazdasági hatalommal való visszaélés annak érdekében, hogy az USA által előnyben részesített

Kertész Sándor, a MAGEOSZ elnökségi tagja, az Infoware Zrt. tulajdonos-vezérigazgatója

rendeleteket/törvényeket hozza meg Magyarországra.

„A kialakult helyzetért nem a katásokat kellene büntetni, hanem azokat a vállalatokat, amelyek így kényszerítik rá dolgozóikat az adózás elkerülésére”

3. Ha a kata valóban 400-450 ezer főt érint, akkor ez tényleg nem indokolt mértékű előnyszerzés/ adóelkerülés. Ugyanakkor ezzel nem a katás vállalkozók járnak igazán jól, hanem a munkaadók. A kialakult helyzetért nem a katásokat kellene büntetni, hanem azokat a vállalatokat, amelyek így kényszerítik rá dolgozóikat az adózás elkerülésére.

Romló gazdasági kilátások, rekordmagas inflációval, recessziós veszéllyel

Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúja továbbra is negatívan hat az Európai Unió gazdaságára, így a tavaszi prognózishoz képest alacsonyabb növekedési és magasabb inflációs pályára állítja azt – közölte az Európai Bizottság nyári időközi gazdasági előrejelzésében. Londoni elemzők szerint 40 százalék az ideai európai recesszió esélye az orosz gázstop kockázata miatt.

EURÓPAI BIZOTTSÁG: A HÁBORÚ OKOZTA SOKKOK VISSZAFOGJÁK A NÖVEKEDÉST

A 2022. nyári (időközi) gazdasági előrejelzés szerint az uniós gazdaság 2022-ben 2,7%-kal, 2023-ban pedig 1,5%-kal fog növekedni. Ehhez képest az euróövezetben 2022-ben 2,6%-os növekedés várható, amely 2023-ban 1,4%-ra mérséklődik. Az előrejelzések szerint az éves átlagos infláció 2022-ben az euróövezetben 7,6%-os, az EU egészében 8,3%-os történelmi csúcson tetőzik, majd 2023-ban 4,0%-ra, illetve 4,6%-ra csökken.

A 2022. tavaszi előrejelzést övező számos negatív kockázat valósággá vált. Az ukrán invázió tovább fokozta az energia- és élelmiszerárakra ható, felfelé irányuló nyomást, amely a globális inflációt is felfelé hajtja, csökkentve a háztartások vásárlóerejét, és a korábban feltételezettnél gyorsabb monetáris politikai választ indokol. Az amerikai növekedés folyamatos lassulása tovább súlyosbítja Kína szigorú Covid-ellenes politikájának negatív gazdasági hatását.

Az EU gazdasága továbbra is különösen érzékeny az energiapiacok alakulására, mivel nagymértékben függ az orosz fosszilis tüzelőanyagoktól, és a globális növekedés lassulása miatt gyengül a külső kereslet. A tavalyi visszapattanással szerzett lendület és a korábban becsültnél némileg erősebb első negyed-

éves növekedés még várhatóan megtámasztja a 2022-es éves növekedési ütemet. Ennek ellenére az év hátralevő részében a gazdasági aktivitás az ígéretes nyári idegenforgalmi szezon ellenére várhatóan visszafogott lesz. A várakozások szerint a reziliens munkaerőpiacnak, az infláció mérséklődésének, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből nyújtott támogatásnak és a még mindig nagy mennyiségű többletmeztakarításnak köszönhetően 2023-ban a negyedéves gazdasági növekedés új lendületet vesz.

Összességében az EU gazdasága várhatóan tovább bővül, de a 2022. tavaszi előrejelzésben vártnál lényegesen lassabb ütemben.

A rekordmagas infláció várhatóan csökken 2023-ban

Az általános infláció júniusra rekordszintet ért el, mivel az energia- és élelmiszerárak folyamatosan növekedtek, az árnyomás pedig a szolgáltatások és más áruk tekintetében is jelentkezett. Az euróövezetben az éves alapon mért infláció 2022 második negyedévében jelentősen, a márciusi 7,4%-ról júniusra 8,6%-os új rekordszintre nőtt. Az EU egészében az árak még gyorsabban emelkedtek: az infláció a márciusi 7,8%-ról májusra egy egész százalékponttal, 8,8%-ra ugrott.

Az inflációs előrejelzést a tavaszi prognózishoz képest jelentősen felfelé módosították.

KÉT ELŐREJELZÉS

Az Európai Bizottság minden évben két átfogó előrejelzést (tavaszi és őszi), valamint két időközi előrejelzést (téli és nyári) tesz közzé. Az időközi előrejelzések az aktuális év és a következő év éves és negyedéves GDP-jére és inflációjára terjednek ki, és valamennyi tagállamra vonatkozó, valamint uniós és euróövezeti szintű összesített adatokat tartalmaznak. Az Európai Bizottság következő előrejelzése a 2022. őszi gazdasági prognózis lesz, amelyet a tervek szerint 2022 novemberében tesznek majd közzé.

A második negyedévi erőteljes áremelkedésen felül az európai gázárak további emelkedése várható, amely a villamosenergia-árakon keresztül is éreztetni fogja hatását a fogyasztóknál. Az előrejelzés szerint az éves alapon számított infláció 2022 harmadik negyedévében 8,4%-on tetőzik az euróövezetben, ezt követően folyamatosan csökken, majd 2023 utolsó negyedévében a kínálati korlátokból és a nyersanyagárból eredő nyomás enyhülésével mind az euróövezetben, mind az EU egészében 3% alá esik.

A kockázatok továbbra is jelentősek és a háború alakulásától függenek

A gazdasági konjunktúrával és az inflációval kapcsolatos előrejelzések kockázatai nagymértékben függenek a háború alakulásától, és különösen annak az Európába irányuló gázellátásra gyakorolt hatásaitól. A gázárak további emelkedése még nagyobb mértékben növelheti az inflációt és visszafoghatja a növekedést. A másodlagos hatások pedig felerősíthetik az inflációs erőket, és a pénzügyi feltételek fokozottabb szigorításához vezet-

hetnek, ami nemcsak a növekedést nehezítené, hanem a pénzügyi stabilitásra nézve is nagyobb kockázatot jelentene. Nem zárható ki annak lehetősége, hogy az Unióban újra felerősödő világválság ismét zavarokat okoz a gazdaságban.

Ugyanakkor nem kizárt, hogy az olaj- és egyéb nyersanyagárak közelmúltbeli csökkenő tendenciái fokozódni fognak, ami a jelenleg vártnál gyorsabb inflációcsökkenést eredményezne. Ezenkívül az erős munkaerőpiacnak köszönhetően a magánfogyasztás ellenállóbbnak bizonyulhat a növekvő árakkal szemben, ha a háztartások többet költenek felhalmozott megtakarításaikból – ismerteti az Európai Bizottság magyarországi képviselője a prognózist.

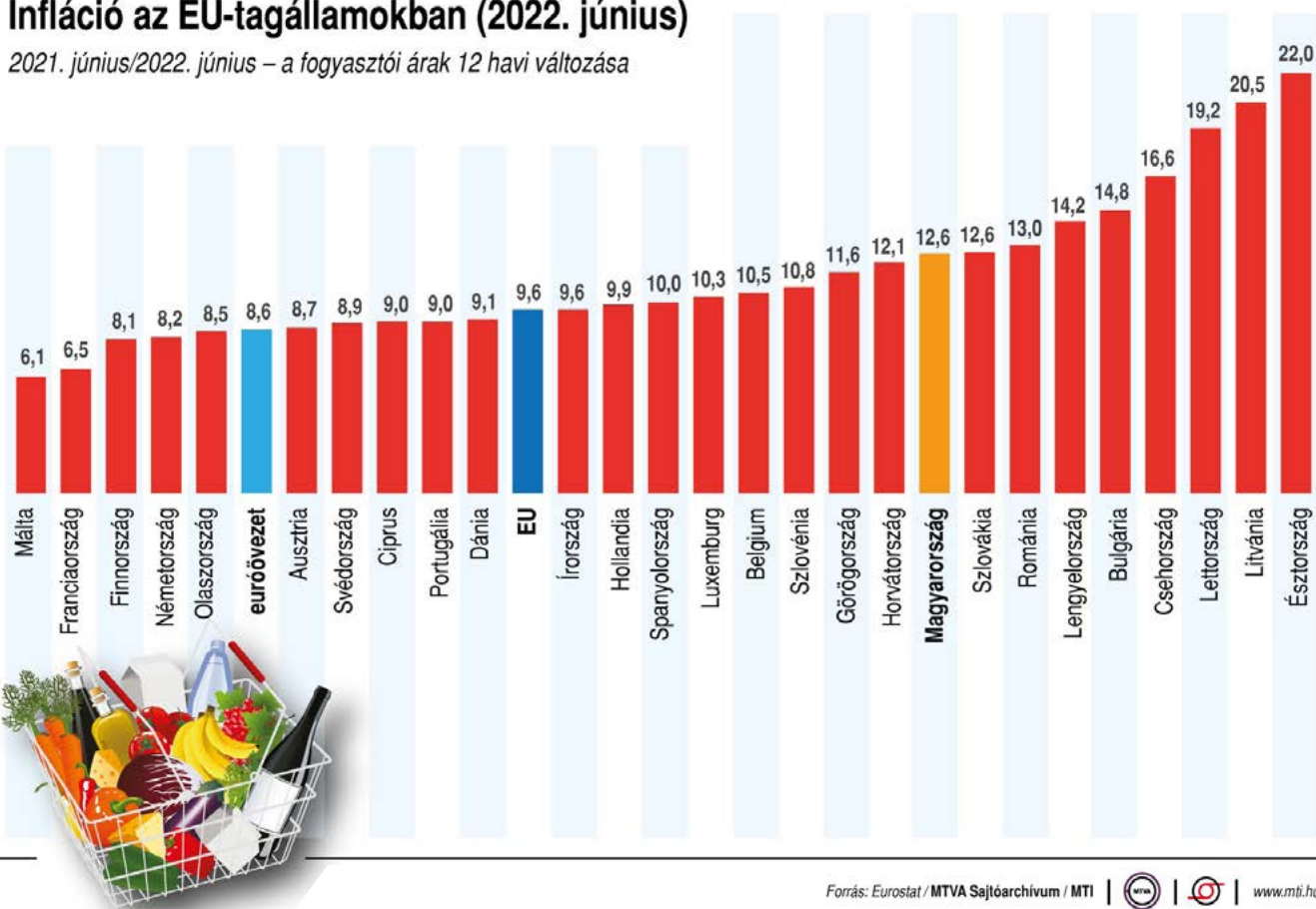
LONDONI ELEMZŐK: 40 SZÁZALÉK AZ IDEI EURÓPAI RECESSZIÓ ESÉLYE

Londoni makrogazdasági elemzők becslése szerint az orosz földgázszállítások leállításának növekvő kockázata miatt immár 40 százalék körüli az esélye annak, hogy az európai gazdaság az idén recesszióba kerül.

Az egyik tekintélyes londoni gazdasági

Infláció az EU-tagállamokban (2022. június)

2021. június/2022. június – a fogyasztói árak 12 havi változása

Forrás: Eurostat / MTVA Sajtóarchívum / MTI | | | www.mti.hu

SÖTÉT ÁRNYÉK

„Az Ukrajna elleni orosz háború továbbra is sötét árnyékként vetül Európára és gazdaságunkra. Több fronton is kihívásokkal nézünk szembe: a növekvő energia- és élelmiszeráraktól kezdve egészen a rendkívül bizonytalan globális kilátásokig. Szerencsére az előző válságból kilábalva stabil növekedési pályára tértünk vissza, így erős pozícióból indulunk. A gazdasági növekedés az év második felében érezhetően lassulni fog, de 2023-ban nagyobb lendületet kap. Tekintettel a magas inflációra és a szigorodó finanszírozási feltételekre, fontos lesz megtalálni a megfelelő egyensúlyt a prudensebb költségvetési irányvonal felé való elmozdulás és a legkiszolgáltatottabbak védelme között. Csökkentenünk kell az orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségünket is.” – mondta **Valdis Dombrovskis**, az EU emberközpontú gazdaságért felelős ügyvezető alelnöke.

elemzőműhely, a *Centre for Economics and Business Research* (CEBR) tanulmánya szerint az Oroszország által Ukrajna ellen indított háború kezdete óta egyértelműen érezhető az a fenyegetés, hogy Vlagyimir Putyin orosz elnök az energiaexportot fegyverként használhatja az ukrán ellenállást támogató nyugati országok ellen. A cég szerint ha az orosz földgázszállítások valóban elapadnak, az európai kormányok először nem a háztartások, hanem az ipari létesítmények ellátását függesztenék fel. Ennek tovagyrúzó makrogazdasági hatása így attól függ, hogy az adott gazdaságok milyen arányban használnak földgázt az ipari termeléshez.

Németországban például tavaly az ipar használta fel a teljes földgázfogyasztás 37 százalékát. Ez jóval magasabb arány, mint Olaszországban vagy Nagy-Britanniában, e két országban ugyanis 25, illetve 23 százalék volt az ipar részesedése a földgázfelhasználásból 2021-ben – áll a CEBR hétfőn ismertetett tanulmányában.

A ház londoni elemzői szerint azonban e különbségek ellenére egyértelműnek tűnik, hogy ha Európában földgázhiány alakul ki, annak következménye csaknem bizonyosan súlyos recesszió lenne, tekintettel az ellátási hálózatok magas szinten integrált jellegére. A CEBR elemzői felidéznek, hogy Németországban több kutatóintézet legutóbbi közös becslésében 20 százalékra tette a földgázhiány kialakulásának esélyét.

Európai szempontból tekintve azonban a recesszió kockázatát ennél magasabbra kell taksálni, tekintettel arra, hogy a legtöbb kö-

zép- és kelet-európai ország még nagyobb mértékben függ az orosz földgázszállításoktól, mint Németország – áll a CEBR elemzésében.

A ház szerint mindezt tetézi, hogy a feszes földgázellátási helyzet növeli az inflációs nyomást, és az emelkedő energiaárak még nagyobb részt hasítanak ki a háztartások adózás és járuléklevonások után megmaradó, szabadon rendelkezésre álló jövedelmi hányadából. A CEBR londoni elemzői közölték: mindezt egybevetve 40 százalék körüli esélyt adnak arra, hogy az európai gazdaság az idei télen recesszióba kerül.

Az orosz földgázszállítás leállításának európai gazdasági kockázataira más nagy londoni házak is felhívták a figyelmet legutóbbi elemzéseikben.

A *Fitch Ratings* nemzetközi hitelminősítő legutóbbi tanulmányában közölte: nem tartozik alapeseti előrejelzése közé a hirtelen orosz földgázexport-stop, de ennek kockázata fennáll, és a nagy makrogazdasági sokk, amely egy ilyen fejleményből eredne, alacsonyabb ütemű, sok esetben negatív gazdasági növekedést okozna mindenekelőtt a közép- és kelet-európai térségben.

A Fitch iparági elemzői hangsúlyozták: becslésük szerint három évnél hosszabb időbe telne, mire az Európai Unió pótolni tudná az orosz földgázt a szállítások teljes leállása esetén, és ha az orosz export télen állna le, az a földgázfelhasználás szinte azonnali és széleskörű adagolását tenné szükségessé az uniós országokban- olvasható az MTI tudósításában.

Drága világ vár a környezet-szennyező vállalatokra

Húszszorosára is nőhet a piaci igény a globális felmelegedés csökkentését célzó szén-dioxid-kvóták iránt 2035-re. Az óriási kereslet hatására ezek egységára akár meg is hatszorozódhat – mutat rá az EY legfrissebb tanulmánya. A cégeknek mielőbb ki kell dolgozniuk a légszennyezésük visszaszorítását célzó stratégiájukat, vagy búcsút mondhatnak a profitjuknak.

A Párizsi Megállapodás aláírásakor 196 ország vállalta, hogy lépéseket tesz annak érdekében, hogy a globális felmelegedés ne haladja meg a 1,5-2 Celsius fokot a 21. században. A cél eléréséhez az üvegházhatású gázok világszintű kibocsátásának 2050-re nettó nullára kellene csökkennie, amihez úgynevezett szén-dioxid-kvótákat szabnak meg. A kvótarendszer minden országra számára meghatározza a károsanyag-kibocsátás maximális értékét, a szennyező társaságok pedig a valós emissziójuk kiváltására kvóta-egységet vásárolhatnak az államtól vagy más piaci szereplőktől. Ezzel a megoldással a vállalatok időt nyerhetnek, hogy közben környezetbarát működésre térhessenek át.

A figyelmetlen cégek nyeresége azonban hamarosan elpárologhat, mivel az egyre szigorúbb kibocsátási határértékek rohamosan növekvő piaci keresletet generál. Az előrejelzések alapján 2035-re a szén-dioxid-kibocsátási kvóták iránt a globális piaci igény legalább húszszorosára nő. Ennek hatására a kibocsátási

egységek ára 13 éven belül a tonnánként 25 dollárról akár a 80-150 dollárt is elérheti.

A tanulmány kiemeli, hogy minden vállalatnak egyértelmű szén-dioxid-mentesítési stratégiára lesz szüksége, amely felismeri a kvótarendszerek szerepét a kibocsátás csökkentésében és a társaság jövőbeni működésében. „A döntéshozóknak most kell lépniük, hogy az éghajlatváltozással járó kockázatokat kezelni tudják. Azonnal meg kell vizsgálniuk a cég hosszú távú stratégiáját, hogy azonosítsák a kritikus pontokat, és meghatározzák azokat a lépéseket, amikkel minél hamarabb fenntartható működésre állhatnak át. Csak így kerülhetik el a kvóta vásárlás egyre súlyosabb költségeit. A szervezet hatékony és zökkenőmentes átalakításához érdemes tapasztalt külső szakértőket bevonni a folyamatba” – idézi az EY sajtóközleménye Lukács Ákost, az EY Klímaváltozási és Fenntarthatósági Szolgáltatásokkal foglalkozó üzletágának vezetőjét.

Lukács Ákos,
az EY Klímaváltozási és Fenntarthatósági Szolgáltatásokkal foglalkozó üzletágának vezetője

EY Magyarország

Fizethető a bér euróban is?

A forintárfolyam kiszámíthatatlan változása miatt a munkáltatóknál egyre gyakrabban merülhet fel a kérdés, hogy a munkavállalók számára fizetendő munkabérek vásárlóértékét milyen módon lehet fenntartani. Lehetséges megoldásnak tűnhet a béreket devizában folyósítani a dolgozóknak, azonban a jelenleg hatályban lévő foglalkoztatási szabályok erre csak kivételes esetekben biztosítanak lehetőséget, ugyanis alapvetően a fizetéseket forintban szükséges kiegyenlíteni.

A munka törvénykönyve szerint a munkabért a munkáltatóknak forintban kell megállapítani és kifizetni a dolgozók részére. Mivel a rendelkezés általános jellegű, mind az alpbérré, a pótlékokra, valamint a jutalomra és prémiumra is alkalmazandó. A jogszabály azonban tartalmaz kivételeket. Amennyiben például vezető beosztású munkavállalóról van szó, vagy a munkavállaló a munkáját részben vagy egészben külföldön végzi, úgy a munkabér más devizában is biztosítható.

„Ha a munkaviszonyban van külföldi elem, például a Magyarországon dolgozó munkavállaló nem magyar állampolgárságú, akkor szintén van arra lehetőség, hogy a felek a magyar jog szabályai alól kizsérződjenek, és a munkabért a munkavállaló állampolgársága szerinti devizában folyósítsák” – emeli ki dr. Szűcs László, a Réti, Várszegi és Társai Ügyvédi Iroda PwC Legal szakértő ügyvédje.

AZ ÁRFOLYAMÉRTÉKHEZ KÖTÖTT MUNKABÉR IS JÁRHATÓ ÚT

Amennyiben a fentiekre nincs lehetőség, a munkáltató hozhat olyan döntést, hogy akár euróban, akár egyéb devizában meghatározott árfolyamértékhez köti a munkavállalók forintban meghatározott havi munkabérét és az árfolyamingadozást korrigálja.

A szakember szerint az alpbér ilyen módon történő megállapítása nehézkes, mivel ekkor – az árfolyamváltozás függvényében – lényegében minden hónapban módosítani kellene a munkavállaló munkaszerződését. Járhatóbbnak tűnik az a megoldás, hogy a forintban meghatározott, de euró árfolyamhoz kötött munkabérnek az árfolyamingadozásból eredő különbözetét a munkáltató negyedévente, vagy más időszakonként megtéríti munkavállalói számára. A korrekció szabályait ebben az esetben nem kell munkaszerződésben szabályozni, elegendes, ha a munkáltató erre kiad egy belső szabály-

zatot, amelyben a korrekció módját és feltételeit szabályozza.

DEVIZASZÁMLÁRA VALÓ UTALÁS ESETÉN A MUNKAVÁLLALÓ VISELI AZ ÁTVÁLTÁS KÖLTSÉGEIT

„Viszonylag egyszerű alternatíva az is, ha a munkavállaló a munkáltatónak egy devizaalapú bankszámlaszámot ad meg, és a munkáltató havonta arra utalja a dolgozó alpbérét. Ilyen esetben azonban számolnia kell a munkavállalónak azzal, hogy az átváltás eredményeként esetlegesen felmerülő veszteséget magának kell viselnie, továbbá a bank által jóváírt összeg – a mindenkori vételi árfolyam változása miatt – folyamatosan változni fog” – egészíti ki dr. Zsédely Márta, a Réti, Várszegi és Társai Ügyvédi Iroda PwC Legal szakértő ügyvédje.

A PwC jogászai hangsúlyozzák, hogy abban az esetben, ha a felek a kifejezett jogszabályi tiltás ellenére euróalapú munkabérben egyeznek meg, a megállapodás jogszabályba ütközik és részlegesen érvénytelen lesz. Ez azonban nem vezet a teljes szerződés érvénytelenségéhez, így a munkaviszony továbbra is fennmarad, de az érvénytelenség okát meg kell szüntetni. Azaz az euróban megállapított és kifizetett bér helyett a munkabért a továbbiakban forintban szükséges megállapítani és kifizetni.

A FORINTBAN TÖRTÉNŐ BÉRMEGHATÁROZÁS A MUNKAVISZONY-ALAPÚ FOGLALKOZTATÁSÚAKAT ÉRINTI

A forintban történő bérmeghatározás, illetve kifizetés kizárólag munkaviszony-alapú foglalkoztatásra irányadó. Ha a felek között polgári jogi megállapodás (pl. megbízási szerződés) jön létre, akkor nem kötik őket a munkajogi szabályok, és egymás között a fizetendő ellenértéket bármilyen devizában megállapíthatják – teszik hozzá a Réti, Várszegi és Társai Ügyvédi Iroda PwC Legal szakértő jogászai.

PwC Magyarország

Gázkeresletcsökkentési tervet javasol az EB

Az Európai Uniót az a veszély fenyegeti, hogy Oroszország – fegyverként használva a földgázkivitelt – tovább csökkenti a szállított gázmennyiséget. Az uniós tagállamok közel felébe már jelenleg is a tervezettnél kevesebb orosz gáz érkezik. Az Európai Bizottság ezért javaslatot terjesztett elő egy új jogszabály elfogadására és az európai gázkereslet-csökkentési terv bevezetésére. A cél az, hogy jövő tavaszra 15%-kal csökkenjen a gázfogyasztás Európában.

A közigazgatási szervektől a háztartásokon, a középületek tulajdonosain és az áramszolgáltatókon át az ipari szereplőkig minden fogyasztó tehet azért, hogy gázt takarítson meg, és meg is kell tennie a szükséges lépéseket – áll javaslat indoklásában. A Bizottság felgyorsítja a gázellátás diverzifikálásával és ehhez kapcsolódóan a közös beszerzésekkel kapcsolatos munkát is, hogy az EU-nak több lehetősége nyíljon alternatív forrásokból beszerezni a szükséges gázt.

LEHETŐSÉG AZ UNIÓS RIASZTÁSRA

A Bizottság összehangolt gázkereslet-csökkentési intézkedésekről szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatot terjesztett elő, melynek a Szerződés 122. cikke a jogalapja. Az új rendelet szerint minden tagállamnak azt kellene célul kitűznie, hogy 2022. augusztus 1. és 2023. március 31. között 15%-kal csökkenjen a gázszükséglete. Az új rendelet emellett lehetőséget ad a Bizottságnak arra, hogy – miután konzultált a tagállamokkal – az ellátás biztonságával kapcsolatos „uniós riasztást” adjon ki, amely valamennyi tagállam számára kötelezővé teszi a gázszükséglet csökkentését. Ilyen uniós riasztás akkor adható ki, ha súlyos gázhiány veszélye fenyeget, vagy ha fennáll a kockázata annak, hogy kivételesen magasra szökik fel a gáz iránti kereslet. A tagállamoknak szeptember végéig frissíteniük kell a nemzeti vészhelyzeti tervüket annak leírásával, hogy

hogyan tervezik teljesíteni a kitűzött csökkentési célt, és kéthavonta jelentést kell tenniük a Bizottságnak az elért eredményekről. A szolidaritási alapon gázt igénylő tagállamoknak számot kell adniuk arról, milyen intézkedéseket vezettek be a belföldi szükségletek csökkentése érdekében.

A Bizottság azzal is segíti a tagállamokat a szükséges keresletcsökkentés megvalósításában, hogy elfogadott egy európai gázkereslet-csökkentési tervet, amely meghatározza az összehangolt keresletcsökkentést szolgáló intézkedéseket, elveket és kritériumokat. A terv főként a gáz más tüzelőanyagokkal való

MEGÚJULÓK ARÁNYA

Jelenleg az Unióban felhasznált energia több mint 20%-a megújuló energiaforrásokból származik; a Bizottság javaslata értelmében ezt az arányt 2030-ra több mint kétszeresére, legalább 45%-ra kell növelni. Az év eleje óta a becslések szerint mintegy 20 GW további megújulóenergia-kapacitás állt üzembe az EU-ban. Ez több mint 4 milliárd köbméter földgáznak felel meg.

helyettesítésére, illetve valamennyi ágazat általános energiamegtakarításaira összpontosít. Célja garantálni az ellátást a háztartások és a legfontosabb felhasználók – például a kórházak –, továbbá az alapvető termékek és szolgáltatások, illetve az uniós ellátási láncok és a versenyképesség szempontjából a gazdaságban meghatározó szerepet betöltő ipari szereplők részére. Emellett iránymutatásokat is ad a tagállamoknak, milyen szempontokat vegyenek figyelembe a korlátozó intézkedések kidolgozása során.

PRIORITÁS A MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOKRA VALÓ ÁTÁLLÁS

Ha idén nyáron más energiahordozókkal helyettesítjük a gázt, és energiát takarítunk meg, akkor több gázt lehet eltárolni télre. Ha most cselekszünk, azzal csökkenthetők a GDP-t érő negatív hatások, mivel elkerülhető, hogy később, egy válsághelyzetben kelljen meghozni előre nem tervezett intézkedéseket. Az időben megtett lépéseknek az az előnyük is megvan, hogy a segítségükkel időben jobban eloszlanak az erőfeszítések, csökkennek a piacokon jelentkező aggodalmak és az áringeredezés, valamint van idő alaposabban kidolgozni a célzott és költséghatékony, az ipari ágazat védelmét szolgáló intézkedéseket.

A Bizottság által előterjesztett gázkereslet-csökkentési terv a tagállamokkal és az iparági szereplőkkel folytatott konzultáción alapul. A gázkereslet csökkentését az intézkedések széles tárháza szolgálhatja. A korlátozások bevezetése előtt a tagállamoknak ki kell meríteniük minden üzemanyag-helyettesítési lehetőséget, nem kötelező megtakarítási intézkedést és alternatív energiaforrást. Amennyire lehetséges, prioritásnak kell tekinteni az átállást a megújuló energiaforrásokra, illetve a tisztább, kisebb karbonintenzitású és kevésbé szennyező opciókat. Ugyanakkor átmeneti intézkedésként szóba jöhet a szénre, az olajra, illetve a nukleáris energiára való átállás, amennyiben elkerülhető a hosszú távú szén-dioxid-zárványhatás. A piaci alapú intézkedések enyhíthetik a társadalmat és a gazdaságot érintő kockázatokot. A tagállamok például árverési vagy pályázati rendszereket alakíthatnak ki, amelyek ösztönzik az ipar energiafogyasztásának csökkentését. Emellett támogatást is felajánlhatnak, az állami támogatások új ideiglenes válságkeretének a Bi-

zottság által a július 20-án elfogadott módosításával összhangban.

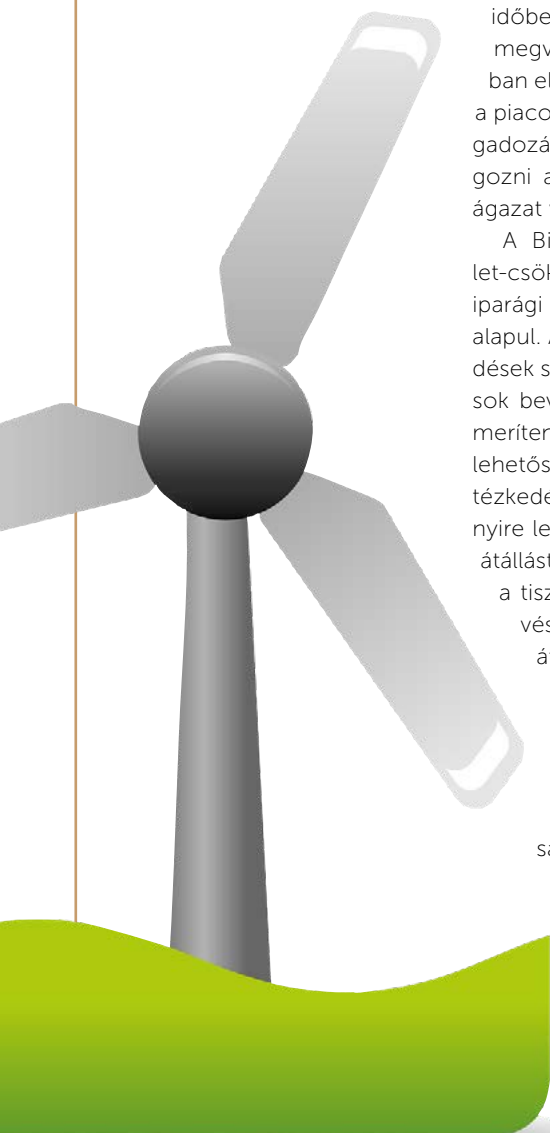
Az energiatakarékosság másik fontos pillére a fűtés és hűtés visszafogása. A Bizottság nyomtatékosan kéri a tagállamokat, hogy indítsanak széles körben a fűtés és a hűtés takarékos használatát ösztönző figyelemfelhívó kampányokat, és hajtsák végre az „Energiatakarékos EU” című közleményben javasolt intézkedéseket. A tagállamok azzal járhatnak elől jó példával, ha utasítást adnak a fűtés és a hűtés célzott csökkentésére az állami szervek által üzemeltetett középületekben.

A gázkereslet-csökkentési terv emellett segít a tagállamoknak azonosítani, a „védelemre nem szoruló fogyasztói csoportokon” belül a legkritikusabb fogyasztókat vagy berendezéseket és fontossági sorrendeket felállítani az alábbi általános gazdasági megfontolások és kritériumok alapján:

- társadalmi fontosság – meg kell határozni a kritikus ágazatokat, ideértve az egészségügyet, élelmiszeripart, védelmet, biztonságot, a finomítókat és a haderőt, illetve a környezeti szolgáltatásokat;
- határokon átnyúló ellátási láncok – ki kell jelölni az uniós ellátási láncok akadálymentes működése szempontjából kritikus termelő és szolgáltató szektorokat és ipari szereplőket;
- a létesítményekben okozott károk – el kell kerülni, hogy azok csak jelentős késedelem, javítások, hatósági jóváhagyás és költségek árán tudják újratekenni a termelést;
- gázcsökkentési lehetőségek és termékek/összetevők helyettesítése – meg kell vizsgálni, az iparágak milyen mértékben tudnak áttérni importált összetevőkre/termékekre, és hogy a termékek vagy összetevők iránti kereslet milyen mértékben elégíthető ki importból.

MIT TETT EDDIG AZ EU AZ ENERGIA-ELLÁTÁS BIZTOSÍTÁSA ÉRDEKÉBEN?

Oroszország Ukrajna ellen indított invázióját követően a Bizottság elfogadta a REPowerEU tervet, hogy mielőbb megszüntesse az EU orosz gázzal szembeni függőségét. A REPowerEU intézkedései az energiaellátás diverzifikálását, az energiamegtakarítások és az energiahatékonyság fokozását, illetve a megújuló energiaforrások terjedésének felgyorsítását szolgálják. Az EU emellett új jogszabályt fogadott el, amely előírja, hogy az uniós föld alatti gáztározókat 2022. november 1-jéig a kapacitás 80%-áig fel kell tölteni a következő tél ellátásának biztosítása érdekében. Ennek

kapcsán a Bizottság alapos vizsgálat alá vetette esetleges jelentős ellátási zavarok kezelésére szolgáló nemzeti készülségi terveket.

A Bizottság létrehozta az uniós energiaplatformot, amelynek célja az energiakereslet regionális szintű összesítése, a gáz és a zöld hidrogén jövőbeli közös beszerzésének elősegítése, az infrastruktúra optimális kihasználása annak érdekében, hogy a gáz eljusson oda, ahol arra a legnagyobb szükség van, valamint a nemzetközi gázszállító partnerek megszólítása. A platformon belül eddig öt regionális tagállami csoport alakult, míg a Bizottságon belül külön munkacsoport jött létre a folyamat támogatására. Az EU sikeresen diverzifikálta az orosz gázimporttól eltérő forrásait, növelve az egyéb beszállítóktól származó LNG- és csővezetékes behozatalt. A 2022-es év első felében a nem oroszországi LNG-import 21 milliárd köbméterrel nőtt az előző év hasonló időszakához képest. A nem oroszországi vezetékes import volumene szintén növekedett, 14 milliárd köbméterrel, Norvégia, Azerbajdzsán, az Egyesült Királyság és Észak-Afrika irányából.

Az EU már jóval Ukrajna orosz inváziója előtt megkezdte egy tiszta és összekapcsolt energiarendszer kiépítését, amelynek középpontjában a belföldön előállított megújuló energia részarányának növelése, az importált fosszilis tüzelőanyagok fokozatos kivezetése, valamint az ellátás megszakadása esetén a tagállamok közötti összeköttetések és szolidaritás erősítése állt.

A fosszilis tüzelőanyagoktól való függés fokozatos megszüntetésének, illetve a globális uniós energiafogyasztás energiahatékonyság révén történő csökkentésének köszönhetően az európai zöld megállapodás és az „Irány az 55%!” intézkedéscsomag egyaránt erősíti az EU ellátásbiztonságát. E javaslatokra építve a REPowerEU célja felgyorsítani az EU-n belül a megújuló energia terjedését, illetve az energiahatékonysági beruházások végrehajtását. Jelenleg az Unióban felhasznált energia több mint 20%-a megújuló energiaforrásokból származik; a Bizottság javaslata értelmében ezt az arányt 2030-ra több mint kétszeresére, legalább 45%-ra kell növelni. Az év eleje óta a becslések szerint mintegy 20 GW további megújulóenergia-kapacitás állt üzembe az EU-ban. Ez több mint 4 milliárd köbméter földgáznak felel meg.

Az LNG-terminálokba és gázrendszer-összesítő elemekbe irányuló beruházásaink révén immár minden tagállam legalább két forrásból tud gázhoz jutni, a szomszédos államok között pedig az ellenirányú áramlás is megoldható. A földgázellátás biztonságáról szóló rendelet értelmében a tagállamoknak nemzeti megelőzési cselekvési terveket és vészhelyzeti terveket kell kidolgozniuk, míg a szomszédos országok „védett fogyasztóinak” ellátását súlyos vészhelyzetben szolidaritási mechanizmus garantálja.

*Európai Bizottság
magyarországi képviselete*

AZ ENERGETIKAI MINISZTEREK ELFOGADTÁK

Július 26-án az EU tagállamainak energetikai miniszterei minősített többséggel elfogadták a gáztakarékossági rendeletet. Csak a magyar miniszter, Szijjártó Péter szavazott nemmel. Az eredeti tervhez képest puhább változat készült, mely szerint a tagállamoknak arra kell törekedniük, hogy augusztus 1-től március 31-ig 15 százalékkal csökkentsék földgáz-felhasználásukat az elmúlt 5 év átlagához képest. Azon országok, amelyek gázhálózata nincs összekötve a többiekével, felmentést kaptak. Kivételt lehet kérni az áramrendszer, a gázke-reskedelem, a gáztárolók töltöttsége, az ipari sajátosságok, a gázexport és a helyi fogyasztás aránya, és egy csomó egyéb szempont alapján is.

Eurobarométer: Aggasztja a korrupció az uniós polgárokat és vállalkozásokat

Az Európai Bizottság közzétette a korrupció témájában készített legutóbbi tematikus Eurobarométer felmérést, melyben azt térképezte fel, hogyan vélekednek és milyen tapasztalatokkal rendelkeznek a polgárok a korrupcióval kapcsolatban. Ugyancsak nyilvánosságra hozta annak az Eurobarométer gyorsfelmérésnek az eredményét, mely a vállalkozások körében vizsgálta a korrupcióval kapcsolatos véleményeket és tapasztalatokat.

Az eredmények azt mutatják, hogy a korrupció továbbra is komoly problémát jelent az uniós polgá-

rok számára: a válaszadók 68%-a (Magyarországon pedig a 91%-a) úgy véli, hogy hazájában a mai napig elterjedt jelenség a korrupció. Ami az uniós vállalkozásokat illeti, közöttük uniós szinten 63% (Magyarországon pedig 75%) azoknak a cégeknek az aránya, amelyek szerint a korrupció széles körben elterjedt problémát jelent a működésük helyszínénél szolgáló országban. A válaszadók 37%-a (a magyaroknak pedig a 24%-a) vélekedik úgy, hogy országában a korrupcióellenes intézkedéseket pártatlanul és hátsó szándék nélkül alkalmazzák.

A világ legnagyobb hatalmú embere

„Hszi Csin-pingnek már nincs szüksége példaképekre. Ő a saját bélyegét akarja rányomni Kínára – és az egész világra” – olvasható e könyben. Világunk jövője alakulásának legfontosabb tényezői közé tartozik, milyen szerepet vállal Kína a Nyugat és Oroszország közt most folyó háborúban, s a továbbiakban milyen hatalomra tesz szert a geopolitikában. E folyamatban Hszi Csin-ping meghatározó szereplő.

A világ ezen pillanatban legnagyobb hatalmú embere” – írják Hszi Csin-pingről a szerzők, „aki 2012 novemberében óta főtítkárként vezeti a Kínai Kommunista Pártot, amely a népköztársaságban felette áll az államnak.” Így joggal mondható, hogy olyan ember, akit a vezetői teljesítménye jellemez a legjobban, e teljesítménye pedig Kína fejlődésében, világhatalommá válásában, s jövőbeli kilátásaiban mutatkozik meg. Hszi felemelkedésének története ugyanakkor a mai Kína felemelkedéséé is, amelyet most ő vezet, Kína különleges harcmodorában.

„Amiről Hszi dönt, akár pozitív, akár negatív értelemben, az közvetlenül befolyásolja az életünket. És nem tudunk róla szinte semmit, még egy maroknyi életrajz sem jelent meg róla. Ki valójában ez az örökké mosolygó, de sokszor igencsak kemény ember, akinek valós szándékai nehezen bogozhatók ki beszédeinek gazdag szóvirágai, máskor meg kínai pártnyelven írott, bonyodalmas mondatszövevényei közül? Hogyan lett azzá, aki? Mit forgat a fejében? Mit jelentenek elgondolásai a mi számunkra? Hogyan lett irányításával az ellentmondásokkal teli, kommunista Kína vezető hatalommá, igazi modern állammá, ő maga pedig a világ legnagyobb hatalmú emberévé? – olvasható a Corvina ajánlójában.

Innentől szóljon róla és önmagáért a könyv – néhány idézettel:

Mi tudható róla? „Nem célunk, hogy állást foglaljunk Hszi Csin-ping mellett vagy ellene. Olyannak akarjuk bemutatni, amilyen – már amennyire ez lehetséges. Ennek során a beszédeire, az élettörténetével kapcsolatos, rendelkezésre álló forrásokra, politikájára, továbbá saját, Kínában és Kínáról készült interjúinkra és

Stefan Aust – Adrian Geiges:

HSZI CSIN-PING
A világ legnagyobb
hatalmú embere

Corvina, 2022

riportjainkra támaszkodunk” – írják a szerzők. A Covid kapcsán vetik fel, hibázott-e Hszi. „Mivel Hszi »Legfelső Vezetőként« (ahogyan hivatalosan nevezik) Kínában érinthetetlen, az igazság legkorábban nyilván csak akkor fog kiderülni, ha megdöntik a hatalmát, vagy meghal. Annál fontosabb azonban, hogy már most kiderítsük, hogyan jár az agya ennek az embernek.”

A kínai csoda: „Kína az egyetlen olyan ország, amely egy szempillantás alatt képes megállni, vagy gyökeres fordulatot végrehajtani. Kezdve az első számú vezetőtől, Hszi Csin-pingtől egészen a legutolsó faluig, mindenki egyöntetűen cselekszik. És közben úgy mozognak, mint egy akrobata, aki röptében változtatja meg a testhelyzetét, mégsem töri össze a csontjait.” Nem üres duma: lényegében így jöttek ki a Kulturális forradalomból, így hoztak létre a Párt és az észszerűség összefogásával irányított gazdasági modelleket, előbb különleges zónákat, majd gyorsan modernizálódó gazdaságot. És mindebben Hszi a Legfelső Vezető.

Leendő hagyatéka a világ számára: „Az Új Selyemút Kezdeményezés a régi selyemút útvonalára, azaz Ázsia, Afrika és Európa területére terjed ki, de Hszi Csin-ping elképzelése szerint szükség esetén Latin-Amerikára is kiterjeszhető. Hszi Csin-ping egy évtizeden belül több mint egybillió dollárnak megfelelő összeget akar erre költeni. Az Új Selyemút Kezdeményezésnek a kínai elnök személyes hagyatékává kell válnia, és ez »Hszi Csin-ping gondolataival« együtt bekerült a kommunista párt alapszabályzatába. Ilyen vagy olyan formában 64 ország vesz részt a projektben. Népeségük 4,4 milliárd fő, ami a világ népességének mintegy 60 százaléka, és a globális GDP-nek közel 40 %-át állítja elő.”

Dr. Osman Péter

Mi jön a Nyugat felemelkedése után?

„A nyugati eszmék káprázatos története” – írja a *The Economist* e könyvről. „A Nyugat felemelkedése a Krisztus utáni második évezred második felének leglényegesebb jelensége. Ugyanakkor miértjei talán a legfogósabb kérdéseket is jelentik a történészek számára, melyeket azért is meg kell megválaszolnunk, mert ha sikerül megtalálnunk a Nyugat felemelkedésének valódi okait, talán valamelyes pontossággal azt is megbecsülhetjük, vajon milyen közelségbe került a hanyatlás és a bukás. A történelmi kérdés, amelyet meg kell válaszolnunk: vajon véget ért-e a Nyugat fölénye? A választ csakis akkor adhatjuk meg, ha pontosan meghatározzuk, miből is állt ez a fölény” – olvasható a könyvben.

Niall Ferguson legmagasabb szakmai besorolású történész professzora a Stanford és a Harvard egyetemeknek. Itteni mondandója lényege: „Egyre inkább úgy tűnik számomra, hogy a jelen könyvben tárgyalt kérdés a legizgalmasabb, amelyet a modern kor történészei feltehetnek maguknak: hogyan sikerülhetett nagyjából 1500-tól kezdődően az eurázsiai kontinens nyugati végén néhány kis államnak magához ragadnia az egész világ fölötti uralmat, ide értve Kelet Eurázsia jóval népesebb és számos tekintetben sokkal kifinomultabb társadalmait is? S ha sikerül kielégítő magyarázatot találnunk a Nyugat múltbeli felemelkedésére, tudunk e prognózist ajánlani a jövőre? Valóban itt a Nyugat vége, és egy új időszak, a Kelet korszaka köszöntött ránk?”

„Egyetlen korábbi civilizáció sem volt képes olyan dominanciára, mint amelyet a Nyugat épített ki a világ többi része felett. Annál nehezebb azonban kifejteni, mely tényező révén sikerülhetett a XV. századot követően a nyugat-európai civilizációnak a feltétlenül fejlettebb szinten álló keleti birodalmakkal szembeni térnyerés.”

Ez nem egyszerűen történelmi elemzés. „A Nyugat és a többiek” – soha ekkora jelentősége még nem volt e szembenállásnak, s nagyon úgy néz ki, hogy a XXI. század tektonikus átrendezéseket hozhat a világ gazdasági és geopolitikai rendjében, különösen „a többiek” helyzetében. Ferguson fel is teszi a legfőbb kérdést: „Vajon a Nyugati civilizáció 2.0 változatnak is a hanyatlás és a bukás a sorsa?” Erre biztos választ adni, mint senki más, ő sem tud, csak próbál a múltból leszűrt tanulságok alapján előre tekinteni. A kulcs

Niall Ferguson:

CIVILIZÁCIÓ
A Nyugat és a többiek

Scolar, 2022, 3. kiadás

itt nyilvánvalóan „a többiek” erejének alakulása. A múltira vonatkozó fejtegetései tanulságosak, a jövőre vonatkozók izgalmasak.

„Könyvemben arra szeretnék rámutatni, hogy azok a tényezők, amelyek megkülönböztették a Nyugatot a világ többi részétől – a globális hatalom fő hajtóerői –, hat, behatárolhatóan újszerű gondolati és viselkedési képzetkörben összegezhetők, melyeket az egyszerűség kedvéért a hat fejezetcím alatt fogok összefoglalni.

1. Verseny	4. Orvostudomány
2. Tudomány	5. Fogasztás
3. Tulajdon	6. Munka

Ezek voltak azok a tényezők, amelyek révén a Nyugatnak sikerült majd ötszáz évre uralma alá hajtania a világot.”

„Nem a Nyugat történetéről lesz szó, hanem a világtörténelemről, és azon belül is a nyugati dominancia jelenségét kell megérteni.” Ez a könyv egy óriási történetet mesél el arról, hogyan tudta egy civilizáció lerázni azokat a kötelekeket, amelyek a többieket gúzsba kötötték – és sok kisebb mikro történelmet. A történetek mellé kérdések is kellenek. „Miért tudott a Nyugat a többiek fölé emelkedni?” A válasznak elemző jellegűnek kell lennie, bizonyítékokkal kell alátámasztani, és az ellenkező oldalról is meg kell vizsgálni: vajon ha az általam beazonosított lényegi innovációk nem léteztek volna, a Nyugat akkor is uralkodott volna-e a világ fölött valami olyan oknál fogva, amelyet én kihagytam vagy elhanyagoltam? Vagy egészen másmilyen lett volna a világ?”

Dr. Osman Péter